

Eller er udkanten mulighedernes land?

AF VIGGO MORTENSEN
OG FINN SLUMSTRUP

”ET KONGERIGE med godt fem millioner mennesker står ved en skillevej.

Danmark knækker mere og mere over i to: I en del, der har velfærd, voksseværk og virksomheder – ofte centreret omkring storbyerne. Og i en del, der ikke har: Udkantsdanmark.

Vi kan vælge, om vi som nation vil gå den ene vej og finde en løsning. Eller vi kan lade udviklingen fortsætte og få en opløsning af små udkantsamfund.”

Sådan introducerede Danmarks Radio en satsning i maj 2010. Det førte til en del udsendelser om forholdene i landdistrikterne og mundede ud i spørgsmålet: ”Skal vi afvikle Udkantsdanmark? Eller skal vi insistere på, at det rummer livsværdier og mennesker, som er vital for sammenhængskraften i et land som Danmark?”

Der er eliter på landet, og der er lige så mange, der er på røven på Nørrebro, som der er i Nakskov.

Journalisterne dækkede sig straks ind med at sige, at de ingen løsninger havde. De ville blot lægge op til debat. Og debat har der været i de forløbne seks år. Vi i ”Oprør fra Udkanten” har været en del af den debat. Og vi var lidt mere konkrete end mange andre debattører ved i vort Udkantsmanifest fra 2014 at opridse de områder, der skulle tages fat på, om man skulle forhindre, at Danmark knækker.

OG NOGET ER DER SKET. Der er taget politiske initiativer med sigte på at udjævne de oplagte urimeligheder, der har ført til en skævvridning af landet. Den offentlige debat omkring udkanten er mærkbart ændret.

Der er ingen, der længere i det bedre selskab taler om den rådne banan. Selv TV 2-programmet ”På røven i Nakskov” er blevet gendøbt og vises nu i hvert fald med underoverskriften ”Lys over Lolland”.

Men når Pia Kjærsgaard (DF), i et meget omtalt interview i Berlingske den 13. august, næsten ordret kan gentage, at Danmark står i fare for at knække over, og vi kan ende som to folk, så viser det,

at vi langt fra er i mål med denne problematik. Det er lidt forskelligt, hvad man lægger vægt på i analysen.

Pia Kjærsgaard taler om en storbyelite, der hylder globalisering, EU og multikultur, og på den anden side en provins, der skal leve med konsekvenserne af elitens beslutninger. Det kan der sikkert være noget om, men denne opdeling af landet i storbyelite og provins, den er ikke sagsvarende. Der er eliter på landet, og der er lige så mange, der er på røven på Nørrebro, som der er i Nakskov.

Vi har selv deltaget i koret af dem, der påpegede de grasserende uligheder. Det kan man jo ikke lade være med, når man oplever denne ulighed på egen krop.

Lad os tage den for det danske ørige så afgørende infrastruktur: færgetransporten. Vi oplever dagligt, at det er langt dyrere for os at blive fragtet over vand, som at blive kørt over land. Nu har man så taget hul på at indføre det såkaldte landevejsprincip (som sænker priser på færgetransport, red.), men kun med en tredjedel, hvorved man mister den chokeffekt, som den fulde indførel-

Vi vil bare, at der er lige rammevilkår og fri bane for det frie initiativ, så skal vi nok selv tage fat. For os er udkanten mulighedernes land.

▲ Viggo Mortensen og Finn Slumstrup står bag initiativet ”Oprør fra Udkanten” og har blandt andet skrevet og redigeret denne bog.

se kunne have medført. Den delvise indførelse i den pågående skuldertæppe har allerede vist sin virkning i betragtelig bedre belægning på færgernes afgange.

Vi har også været med til at kritisere, når friheden indskrænkes, som når iværksætteri i udkanten lægges bureaukratiske hindringer i vejen. Også her er der nok at tage fat på. Der er områder som for eksempel landbruget, hvor et kontroltyranni har taget over og virker hæmmende på en sund udvikling og øget aktivitet.

For det er det, det handler om: At man skaber optimisme og vilje til at virke. Udkantsoprøret har aldrig bestået i, at udkantsosserne står med hatten i hånden og beder om flere almisser. Nej, vi vil bare, at der er lige rammevilkår og fri bane for det frie initiativ, så skal vi nok selv tage fat. For os er udkanten mulighedernes land.

Det er så også det, vi sætter fokus på ved en konference i Ærøskøbing den 24. september. Her har vi samlet hen ved en snes oplægsholdere plukket blandt de allermest vidende og energiske i forsvaret for udkanten som mulighedernes land og frihedens sted. Det bliver så sjovt.

Viggo Mortensen er forfatter, dr.theol., og Finn Slumstrup er forfatter og foredragsholder.